

PRIMOŠKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE
Leto V - Štev. 172 (1262) TRST četrtek 21. julija 1949 Cena 15 lir - 2.50 din

PROTESTNA NOTA SOVJETSKE VLADE RIMSKI VLADI S pristajanjem na atlantski pakt krši Italija določbe mirovne pogodbe

Sovjetska vlada je poslala analogne note tudi vladam ZDA, Anglije in Francije, ker so soodgovorne za kršitev mirovne pogodbe z Italijo

MOSKVA, 20. — Kakor smo že včeraj na kratko poročali, je sovjetska vlada poslala italijanski protestno noto proti ratifikaciji atlantskega pakta s strani Italije in proti oženi zahtevi, naj ji vlada ZDA dovoli povečanje oboroženih sil in razvoj italijanske vojne industrije.

Nota poudarja, da je cilj atlantskega pakta popolnoma napaden in naperjen proti SZ in državam evropske demokracije. S pristajanjem na atlantski pakt krši Italija določbe mirovne pogodbe, ki predpisujejo, da Italija ne sme podvzeti nobene direktne akcije proti državam podpisanim v pogodbi.

S podpisom atlantskega pakta — nadaljuje sovjetska vlada — odobrava italijanska vlada s svojim pristankom izvajanje vojaških ukrepov s strani države podpisnice pakta.

Nato se izražajo tudi proti kvantitativnemu in kvalitativnemu povečanju italijanskih oboroženih sil, ker bi tudi to predstavljalo kršitev mirovne pogodbe.

Zaradi tega — zaključuje sovjetska vlada — SZ ugotavlja, da je pristajanje Italije na atlantski pakt nasprotno ciljem mirovne pogodbe z Italijo in opozarja italijansko vlado na odgovornost, v katero bi zapadla zaradi takšnega kršenja mirovne pogodbe.

Agencija TASS, ki je to noto objavila, dodaja, da je sovjetska vlada poslala analogno noto vladam ZDA, Velike Britanije in Francije, s katerimi opozarja te vlade kot organizatorice atlantskega bloka na dejstvo, da so s pozivom, naj Italija sodeluje v tem bloku, prekršile mirovno pogodbo z Italijo in po male odgovorne za njeno kršitev.

V rimskem parlamentu je bilo danes zvečer izvršeno glasovanje glede ratifikacije atlantskega pakta; predsednik parlamenta pa je glasovanje razveljavil, ker so opazili, da so bile v skrajnih krogih zamešane. Zato bodo ponovno glasovali na prihodnji dan.

Pred tem je govoril v prid ratifikacije minister za zunanje zadeve Sforza.

Nato je govoril Togliatti, ki je v svetlu na pohodu v frontih tistih, ki hočejo vojno, gospodarska kriza, ki prihaja iz Amerike in ki osvaja zapadno Evropo. Te krize imajo v sebi znake anglo-ameriškega konfliktu in propad Marshallovega plana. Dejal je, da mora biti pakt po volji večine izglasovan proti interesom Italije.

Poudaril je, da je iz cele razprave o ratifikaciji izhajala njegova glavna vsebina: ki je borba proti komunistu, kar pa predi, da bo prišlo do globokega razkola v svetu in dokončanje, da je atlantski pakt prelina za novo vojno in sredstvo za pobujanje revolucije. Toda ta cilj je po dosežer, kajti sila, ki hoče obnoviti svet so tako ogromne, da jih ne bo ustavila nobena pretnja. Dejal je, da bo njegova skupina glasovala proti ratifikaciji kot komunisti, kot Italijani, kot vodilna partija tiste ljudske borbe za osvoboditev, zaradi katere danes Italija v svetu nekaj pomeni.

Nato je govoril De Gasperi, republikanec La Malfa in drugi. Zaklen je predsednik na da glasovanje Togliattijevo resolucijo, ki se glasi: »Zbornica je prepričana, da atlantski pakt nasprotuje inter-

kot bi se mogla zapadna Evropa oboževati.

Henry Wallace, voditelj ameriške napredne stranke je dejal, da atlantski pakt prav tako kakor Marshallov plan, ne predstavlja zdravila za sedanjo svetovno krizo, ki je na pomolu, temveč jo krepi. Dejal je, da je Churchill pred tremi leti predvideval politiko, ki je dovela do atlantskega pakta, sedaj pa je takšno politiko opustil in priporočil sporazum s SZ. Poudaril je, da je Anglija sklenila trgovsko pogodbo s SZ in zunanjska uvoz iz ZDA. Temu zgledu bi sledila vsa zapadna Evropa, ker ji manjka dolarjev, ker se veča brezposelnost in ker je gospodarsko stanje obupno. Tudi položaj bo imel vpliv na slediših šestih mesecih v ZDA in rešitev gospodarskih problemov bo postala težja. Zato mora ZDA spremeniti svojo zunanjo politiko, do česar pa ne more priti, dokler se o atlantskem paktu razpravlja pred senatom.

Senator Taylor, član Wallaceove stranke je dejal: »Atlantski pakt bo postavil ZDA med drugovrstne države. Ljudje ameriške države v nevarnosti, da se bo razbila ob skalah vojaške zveze, ki jo predstavlja ta pakt.

Iz Londona poročajo, da se pripravlja izključitev iz laburistične stranke dveh poslancev pod obožbo komunizma. Ker je namreč eden glasoval proti ratifikaciji atlantskega pakta.

TEHERAN, 20. — Uradno javljajo, da je bil aretiran v Teheranu uradniški sovjetske ambasade Gallus Zaharov.

PARIS, 20. — Jožef Joanovič je bil danes obsojen na 3 let zaporov in 500.000 frankov globe ter zaplenbo imetja 50 milijonov frankov, kakor tudi na dosmrtni odvzem državljanstva in pasov.

TEHERAN, 20. — Uradno javljajo, da je bil aretiran v Teheranu uradniški sovjetske ambasade Gallus Zaharov.

PARIS, 20. — Jožef Joanovič je bil danes obsojen na 3 let zaporov in 500.000 frankov globe ter zaplenbo imetja 50 milijonov frankov, kakor tudi na dosmrtni odvzem državljanstva in pasov.

PARIS, 20. — Uradno javljajo, da je bil aretiran v Teheranu uradniški sovjetske ambasade Gallus Zaharov.

PARIS, 20. — Jožef Joanovič je bil danes obsojen na 3 let zaporov in 500.000 frankov globe ter zaplenbo imetja 50 milijonov frankov, kakor tudi na dosmrtni odvzem državljanstva in pasov.

PARIS, 20. — Uradno javljajo, da je bil aretiran v Teheranu uradniški sovjetske ambasade Gallus Zaharov.

PARIS, 20. — Jožef Joanovič je bil danes obsojen na 3 let zaporov in 500.000 frankov globe ter zaplenbo imetja 50 milijonov frankov, kakor tudi na dosmrtni odvzem državljanstva in pasov.

PARIS, 20. — Uradno javljajo, da je bil aretiran v Teheranu uradniški sovjetske ambasade Gallus Zaharov.

PARIS, 20. — Jožef Joanovič je bil danes obsojen na 3 let zaporov in 500.000 frankov globe ter zaplenbo imetja 50 milijonov frankov, kakor tudi na dosmrtni odvzem državljanstva in pasov.

PARIS, 20. — Uradno javljajo, da je bil aretiran v Teheranu uradniški sovjetske ambasade Gallus Zaharov.

PARIS, 20. — Jožef Joanovič je bil danes obsojen na 3 let zaporov in 500.000 frankov globe ter zaplenbo imetja 50 milijonov frankov, kakor tudi na dosmrtni odvzem državljanstva in pasov.

PARIS, 20. — Uradno javljajo, da je bil aretiran v Teheranu uradniški sovjetske ambasade Gallus Zaharov.

PARIS, 20. — Jožef Joanovič je bil danes obsojen na 3 let zaporov in 500.000 frankov globe ter zaplenbo imetja 50 milijonov frankov, kakor tudi na dosmrtni odvzem državljanstva in pasov.

PARIS, 20. — Uradno javljajo, da je bil aretiran v Teheranu uradniški sovjetske ambasade Gallus Zaharov.

PARIS, 20. — Jožef Joanovič je bil danes obsojen na 3 let zaporov in 500.000 frankov globe ter zaplenbo imetja 50 milijonov frankov, kakor tudi na dosmrtni odvzem državljanstva in pasov.

PARIS, 20. — Uradno javljajo, da je bil aretiran v Teheranu uradniški sovjetske ambasade Gallus Zaharov.

PARIS, 20. — Jožef Joanovič je bil danes obsojen na 3 let zaporov in 500.000 frankov globe ter zaplenbo imetja 50 milijonov frankov, kakor tudi na dosmrtni odvzem državljanstva in pasov.

PARIS, 20. — Uradno javljajo, da je bil aretiran v Teheranu uradniški sovjetske ambasade Gallus Zaharov.

PARIS, 20. — Jožef Joanovič je bil danes obsojen na 3 let zaporov in 500.000 frankov globe ter zaplenbo imetja 50 milijonov frankov, kakor tudi na dosmrtni odvzem državljanstva in pasov.

PARIS, 20. — Uradno javljajo, da je bil aretiran v Teheranu uradniški sovjetske ambasade Gallus Zaharov.

PARIS, 20. — Jožef Joanovič je bil danes obsojen na 3 let zaporov in 500.000 frankov globe ter zaplenbo imetja 50 milijonov frankov, kakor tudi na dosmrtni odvzem državljanstva in pasov.

PARIS, 20. — Uradno javljajo, da je bil aretiran v Teheranu uradniški sovjetske ambasade Gallus Zaharov.

PARIS, 20. — Jožef Joanovič je bil danes obsojen na 3 let zaporov in 500.000 frankov globe ter zaplenbo imetja 50 milijonov frankov, kakor tudi na dosmrtni odvzem državljanstva in pasov.

PARIS, 20. — Uradno javljajo, da je bil aretiran v Teheranu uradniški sovjetske ambasade Gallus Zaharov.

PARIS, 20. — Jožef Joanovič je bil danes obsojen na 3 let zaporov in 500.000 frankov globe ter zaplenbo imetja 50 milijonov frankov, kakor tudi na dosmrtni odvzem državljanstva in pasov.

PARIS, 20. — Uradno javljajo, da je bil aretiran v Teheranu uradniški sovjetske ambasade Gallus Zaharov.

PARIS, 20. — Jožef Joanovič je bil danes obsojen na 3 let zaporov in 500.000 frankov globe ter zaplenbo imetja 50 milijonov frankov, kakor tudi na dosmrtni odvzem državljanstva in pasov.

PARIS, 20. — Uradno javljajo, da je bil aretiran v Teheranu uradniški sovjetske ambasade Gallus Zaharov.

PARIS, 20. — Jožef Joanovič je bil danes obsojen na 3 let zaporov in 500.000 frankov globe ter zaplenbo imetja 50 milijonov frankov, kakor tudi na dosmrtni odvzem državljanstva in pasov.

PARIS, 20. — Uradno javljajo, da je bil aretiran v Teheranu uradniški sovjetske ambasade Gallus Zaharov.

PARIS, 20. — Jožef Joanovič je bil danes obsojen na 3 let zaporov in 500.000 frankov globe ter zaplenbo imetja 50 milijonov frankov, kakor tudi na dosmrtni odvzem državljanstva in pasov.

PARIS, 20. — Uradno javljajo, da je bil aretiran v Teheranu uradniški sovjetske ambasade Gallus Zaharov.

Vasil Kolarov novi predsednik bolgarske vlade

SOFIJA, 20. — Danes je sobranje soglasno izvolilo za predsednika vlade bivšega zunanjega ministra VASILIA KOLAROVA. Ceremonija za ministra za kulturo, znanost in umetnost, Tempečeva za ministra za načrtno gospodarstvo in Jugoza za ministra za notranje zadeve.

Novi predsednik bolgarske vlade Vasil Kolarov je bil imenovan prijateljskega Dimitrova. Star je 72 let. Po neuspelem uporu v septembru 1923 je pobegnil v SZ, kjer je bil dolgo let v funkciji generalnega sekretarja izvršnega komiteja Kominterne. Leta 1945, po 22 letih begunskega življenja, je vrnil v Bolgarijo. Kot predsednik Sobranja se je udeležil leta 1945 kot opazovalec konferencie štirih zunanjih ministrov v Parizu in leta 1946 kot bolgarski delegat konferencie, ki je izdelala mirovne pogodbe s satelitskimi državami Nemčije. Kot predsednik Sobranja je postal 7. novembra 1946 hkrati tudi predsednik republike. 11. dec. 1947 je bil imenovan za podpredsednika vlade in za ministra zunanjih zadev. Med bolzenjok pok. Dimitrija je vršil funkcijo predsednika vlade.

Obsodba Abetza bo v petek
PARIS, 20. — Proces proti vojnemu zločincu Otonu Abetzu se je nadaljeval s pričevanjem prič v

petek

PARIS, 20. — Proces proti vojnemu zločincu Otonu Abetzu se je nadaljeval s pričevanjem prič v

petek

PARIS, 20. — Proces proti vojnemu zločincu Otonu Abetzu se je nadaljeval s pričevanjem prič v

petek

PARIS, 20. — Proces proti vojnemu zločincu Otonu Abetzu se je nadaljeval s pričevanjem prič v

petek

PARIS, 20. — Proces proti vojnemu zločincu Otonu Abetzu se je nadaljeval s pričevanjem prič v

petek

PARIS, 20. — Proces proti vojnemu zločincu Otonu Abetzu se je nadaljeval s pričevanjem prič v

petek

PARIS, 20. — Proces proti vojnemu zločincu Otonu Abetzu se je nadaljeval s pričevanjem prič v

petek

PARIS, 20. — Proces proti vojnemu zločincu Otonu Abetzu se je nadaljeval s pričevanjem prič v

petek

PARIS, 20. — Proces proti vojnemu zločincu Otonu Abetzu se je nadaljeval s pričevanjem prič v

petek

PARIS, 20. — Proces proti vojnemu zločincu Otonu Abetzu se je nadaljeval s pričevanjem prič v

petek

PARIS, 20. — Proces proti vojnemu zločincu Otonu Abetzu se je nadaljeval s pričevanjem prič v

petek

PARIS, 20. — Proces proti vojnemu zločincu Otonu Abetzu se je nadaljeval s pričevanjem prič v

petek

PARIS, 20. — Proces proti vojnemu zločincu Otonu Abetzu se je nadaljeval s pričevanjem prič v

petek

PARIS, 20. — Proces proti vojnemu zločincu Otonu Abetzu se je nadaljeval s pričevanjem prič v

petek

PARIS, 20. — Proces proti vojnemu zločincu Otonu Abetzu se je nadaljeval s pričevanjem prič v

petek

PARIS, 20. — Proces proti vojnemu zločincu Otonu Abetzu se je nadaljeval s pričevanjem prič v

petek

PARIS, 20. — Proces proti vojnemu zločincu Otonu Abetzu se je nadaljeval s pričevanjem prič v

petek

PARIS, 20. — Proces proti vojnemu zločincu Otonu Abetzu se je nadaljeval s pričevanjem prič v

petek

PARIS, 20. — Proces proti vojnemu zločincu Otonu Abetzu se je nadaljeval s pričevanjem prič v

petek

Perchè „Il Lavoratore“ doveva essere soppresso

Il gruppo social-patriota locale, secondo le voci che corrono, raggiungerà sabato p. v. un'altra tappa lungo la strada che sta percorrendo.

In tale giorno infatti il giornale «Il Lavoratore» prenderà congedo dai suoi lettori. Va tenuto presente però che «Il Lavoratore» non morirà sabato prossimo. Esso era già morto da più di un anno.

E' morto all'indomani della pubblicazione della Risoluzione dell'Ufficio Informazioni. Dopo il «putiscio» alla messicana e sopravvissuta solamente la sua ombra.

Questo è stato un male, perché a partire da tale data, il giornale che è sempre stato il vessillo e la guida nella lotta delle forze democratiche è precipitato nel baratro della falsità e della calunnia. Nelle nuove mani, «Il Lavoratore» ha portato con sé l'interazionismo battagliero, reale, e diventato il portavoce del social-patriottismo. Ha ammainato la bandiera della lotta per innalzare quella del revisionismo, del liquidatorismo e del più marcio opportunismo. Se avesse cessato le sue pubblicazioni allora, sarebbe morto senza macchia. Oggi sta morendo in ben altro modo.

Esaminiamo crudamente, nella sua reale essenza, il precipitare continuo ed inesorabile del giornale verso l'abisso morale e la sua fine.

«Il Lavoratore», dopo il colpo alla messicana, preparato in Italia e guidato dal PCI è diventato una preda troppo pesante per servirsene. Soprattutto troppo compromettente.

Esso ricorda infatti, essendone stato la bandiera, quel «vergonoso» passato che i comunisti locali tentano di cancellare e vilipendere. Bisognava perciò sopprimerlo. Però il farlo in quel momento, cioè un anno fa, era troppo pericoloso. Le forze lavoratrici erano troppo attaccate ad esso. In

Ma oggi, dopo aver liquidato e messo nel dimenticatoio le tradizioni rivoluzionarie, l'UAIS e le altre organizzazioni di massa, dopo aver trasformato i Sindacati Unici del TLT in una sezione della CGIL, in attesa di trasformare il PC del TLT conformistico nella Federazione di Trieste del PCI, «Il Lavoratore» può andarsene.

Anzi, prima se ne va, prima si taglia l'ultimo ponte con il «vergonoso» passato. Quel passato che insegnava ai lavoratori, che orrore, niente di meno che a lottare, e che solamente lottando si ottengono i propri diritti. Inoltre va tenuto presente che in Italia, nessuna Federazione del PCI ha a propria disposizione un quotidiano, ma solamente, e non tutte, un quindicinale. E' chiaro dunque che la Federazione di Trieste non può essere la privilegiata. Ed allora bisogna mettersi in linea. Soltanto che per farlo, con la falsità e la maledade che da un anno a questa parte ha distinto i social-sciovinisti locali, demagogicamente attribuiscono agli altri le manovre proprie ed inventano storie di sofferenze, condite con notizie scandalistiche, gridando che gli altri vogliono farli tacere perché hanno paura. Nella realtà una paura, ma grande, e hanno solamente loro, ed è quella di rimanere isolati. Paura più che giustificata, perché quando non si ha il coraggio di dire la verità e si gioca sulla frode e sull'inganno, prima o poi si finisce per trovarsi in tale situazione.

Con la voluta soppressione de «Il Lavoratore», finalmente i social-patriotti potranno dimostrare alle forze reazionarie locali che possono esser accolti senza diffidenza nella famiglia di coloro che chiedono il ritorno di Trieste all'Italia. Giustificata richiesta in quanto sono ormai mondi dai speculatori passati, con i quali hanno rotto l'ultimo legame.

Certamente non così pensa la gran parte delle forze lavoratrici che quali, quando sarà allontanata la cappa di piombo che attualmente le sovrasta e toglierà loro ogni prospettiva, sapranno nuovamente far rivivere «Il Lavoratore». Esso sarà allora nuovamente la voce della lotta e della giustizia, come lo è stato nel passato.

EUGENIO LAURENTI

Ma oggi, dopo aver liquidato e messo nel dimenticatoio le tradizioni rivoluzionarie, l'UAIS e le altre organizzazioni di massa, dopo aver trasformato i Sindacati Unici del TLT in una sezione della CGIL, in attesa di trasformare il PC del TLT conformistico nella Federazione di Trieste del PCI, «Il Lavoratore» può andarsene.

Anzi, prima se ne va, prima si taglia l'ultimo ponte con il «vergonoso» passato. Quel passato che insegnava ai lavoratori, che orrore, niente di meno che a lottare, e che solamente lottando si ottengono i propri diritti. Inoltre va tenuto presente che in Italia, nessuna Federazione del PCI ha a propria disposizione un quotidiano, ma solamente, e non tutte, un quindicinale. E' chiaro dunque che la Federazione di Trieste non può essere la privilegiata. Ed allora bisogna mettersi in linea. Soltanto che per farlo, con la falsità e la maledade che da un anno a questa parte ha distinto i social-sciovinisti locali, demagogicamente attribuiscono agli altri le manovre proprie ed inventano storie di sofferenze, condite con notizie scandalistiche, gridando che gli altri vogliono farli tacere perché hanno paura. Nella realtà una paura, ma grande, e hanno solamente loro, ed è quella di rimanere isolati. Paura più che giustificata, perché quando non si ha il coraggio di dire la verità e si gioca sulla frode e sull'inganno, prima o poi si finisce per trovarsi in tale situazione.

Con la voluta soppressione de «Il Lavoratore», finalmente i social-patriotti potranno dimostrare alle forze reazionarie locali che possono esser accolti senza diffidenza nella famiglia di coloro che chiedono il ritorno di Trieste all'Italia. Giustificata richiesta in quanto sono ormai mondi dai speculatori passati, con i quali hanno rotto l'ultimo legame.

Certamente non così pensa la gran parte delle forze lavoratrici che quali, quando sarà allontanata la cappa di piombo che attualmente le sovrasta e toglierà loro ogni prospettiva, sapranno nuovamente far rivivere «Il Lavoratore». Esso sarà allora nuovamente la voce della lotta e della giustizia, come lo è stato nel passato.

EUGENIO LAURENTI

Ma oggi, dopo aver liquidato e messo nel dimenticatoio le tradizioni rivoluzionarie, l'UAIS e le altre organizzazioni di massa, dopo aver trasformato i Sindacati Unici del TLT in una sezione della CGIL, in attesa di trasformare il PC del TLT conformistico nella Federazione di Trieste del PCI, «Il Lavoratore» può andarsene.

Anzi, prima se ne va, prima si taglia l'ultimo ponte con il «vergonoso» passato. Quel passato che insegnava ai lavoratori, che orrore, niente di meno che a lottare, e che solamente lottando si ottengono i propri diritti. Inoltre va tenuto presente che in Italia, nessuna Federazione del PCI ha a propria disposizione un quotidiano, ma solamente, e non tutte, un quindicinale. E' chiaro dunque che la Federazione di Trieste non può essere la privilegiata. Ed allora bisogna mettersi in linea. Soltanto che per farlo, con la falsità e la maledade che da un anno a questa parte ha distinto i social-sciovinisti locali, demagogicamente attribuiscono agli altri le manovre proprie ed inventano storie di sofferenze, condite con notizie scandalistiche, gridando che gli altri vogliono farli tacere perché hanno paura. Nella realtà una paura, ma grande, e hanno solamente loro, ed è quella di rimanere isolati. Paura più che giustificata, perché quando non si ha il coraggio di dire la verità e si gioca sulla frode e sull'inganno, prima o poi si finisce per trovarsi in tale situazione.

Con la voluta soppressione de «Il Lavoratore», finalmente i social-patriotti potranno dimostrare alle forze reazionarie locali che possono esser accolti senza diffidenza nella famiglia di coloro che chiedono il ritorno di Trieste all'Italia. Giustificata richiesta in quanto sono ormai mondi dai speculatori passati, con i quali hanno rotto l'ultimo legame.

Certamente non così pensa la gran parte delle forze lavoratrici che quali, quando sarà allontanata la cappa di piombo che attualmente le sovrasta e toglierà loro ogni prospettiva, sapranno nuovamente far rivivere «Il Lavoratore». Esso sarà allora nuovamente la voce della lotta e della giustizia, come lo è stato nel passato.

EUGENIO LAURENTI

Ma oggi, dopo aver liquidato e messo nel dimenticatoio le tradizioni rivoluzionarie, l'UAIS e le altre organizzazioni di massa, dopo aver trasformato i Sindacati Unici del TLT in una sezione della CGIL, in attesa di trasformare il PC del TLT conformistico nella Federazione di Trieste del PCI, «Il Lavoratore» può andarsene.

Anzi, prima se ne va, prima si taglia l'ultimo ponte con il «vergonoso» passato. Quel passato che insegnava ai lavoratori, che orrore, niente di meno che a lottare, e che solamente lottando si ottengono i propri diritti. Inoltre va tenuto presente che in Italia, nessuna Federazione del PCI ha a propria disposizione un quotidiano, ma solamente, e non tutte, un quindicinale. E' chiaro dunque che la Federazione di Trieste non può essere la privilegiata. Ed allora bisogna mettersi in linea. Soltanto che per farlo, con la falsità e la maledade che da un anno a questa parte ha distinto i social-sciovinisti locali, demagogicamente attribuiscono agli altri le manovre proprie ed inventano storie di sofferenze, condite con notizie scandalistiche, gridando che gli altri vogliono farli tacere perché hanno paura. Nella realtà una paura, ma grande, e hanno solamente loro, ed è quella di rimanere isolati. Paura più che giustificata, perché quando non si ha il coraggio di dire la verità e si gioca sulla frode e sull'inganno, prima o poi si finisce per trovarsi in tale situazione.

Con la voluta soppressione de «Il Lavoratore», finalmente i social-patriotti potranno dimostrare alle forze reazionarie locali che possono esser accolti senza diffidenza nella famiglia di coloro che chiedono il ritorno di Trieste all'Italia. Giustificata richiesta in quanto sono ormai mondi dai speculatori passati, con i quali hanno rotto l'ultimo legame.

Certamente non così pensa la gran parte delle forze lavoratrici che quali, quando sarà allontanata la cappa di piombo che attualmente le sovrasta e toglierà loro ogni prospettiva, sapranno nuovamente far rivivere «Il Lavoratore». Esso sarà allora nuovamente la voce della lotta e della giustizia, come lo è stato nel passato.

EUGENIO LAURENTI

Ma oggi, dopo aver liquidato e messo nel dimenticatoio le tradizioni rivoluzionarie, l'UAIS e le altre organizzazioni di massa, dopo aver trasformato i Sindacati Unici del TLT in una sezione della CGIL, in attesa di trasformare il PC del TLT conformistico nella Federazione di Trieste del PCI, «Il Lavoratore» può andarsene.

Anzi, prima se ne va, prima si taglia l'ultimo ponte con il «vergonoso» passato. Quel passato che insegnava ai lavoratori, che orrore, niente di meno che a lottare, e che solamente lottando si ottengono i propri diritti. Inoltre va tenuto presente che in Italia, nessuna Federazione del PCI ha a propria disposizione un quotidiano, ma solamente, e non tutte, un quindicinale. E' chiaro dunque che la Federazione di Trieste non può essere la privilegiata. Ed allora bisogna mettersi in linea. Soltanto che per farlo, con la falsità e la maledade che da un anno a questa parte ha distinto i social-sciovinisti locali, demagogicamente attribuiscono agli altri le manovre proprie ed inventano storie di sofferenze, condite con notizie scandalistiche, gridando che gli altri vogliono farli tacere perché hanno paura. Nella realtà una paura, ma grande, e hanno solamente loro, ed è quella di rimanere isolati. Paura più che giustificata, perché quando non si ha il coraggio di dire la verità e si gioca sulla frode e sull'inganno, prima o poi si finisce per trovarsi in tale situazione.

Con la voluta soppressione de «Il Lavoratore», finalmente i social-patriotti potranno dimostrare alle forze reazionarie locali che possono esser accolti senza diffidenza nella famiglia di coloro che chiedono il ritorno di Trieste all'Italia. Giustificata richiesta in quanto sono ormai mondi dai speculatori passati, con i quali hanno rotto l'ultimo legame.

Certamente non così pensa la gran parte delle forze lavoratrici che quali, quando sarà allontanata la cappa di piombo che attualmente le sovrasta e toglierà loro ogni prospettiva, sapranno nuovamente far rivivere «Il Lavoratore». Esso sarà allora nuovamente la voce della lotta e della giustizia, come lo è stato nel passato.

EUGENIO LAURENTI

Ma oggi, dopo aver liquidato e messo nel dimenticatoio le tradizioni rivoluzionarie, l'UAIS e le altre organizzazioni di massa, dopo aver trasformato i Sindacati Unici del TLT in una sezione della CGIL, in attesa di trasformare il PC del TLT conformistico nella Federazione di Trieste del PCI, «Il Lavoratore» può andarsene.

Anzi, prima se ne va, prima si taglia l'ultimo ponte con il «vergonoso» passato. Quel passato che insegnava ai lavoratori, che orrore, niente di meno che a lottare, e che solamente lottando si ottengono i propri diritti. Inoltre va tenuto presente che in Italia, nessuna Federazione del PCI ha a propria disposizione un quotidiano, ma solamente, e non tutte, un quindicinale. E' chiaro dunque che la Federazione di Trieste non può essere la privilegiata. Ed allora bisogna mettersi in linea. Soltanto che per farlo, con la falsità e la maledade che da un anno a questa parte ha distinto i social-sciovinisti locali, demagogicamente attribuiscono agli altri le manovre proprie ed inventano storie di sofferenze, condite con notizie scandalistiche, gridando che gli altri vogliono farli tacere perché hanno paura. Nella realtà una paura, ma grande, e hanno solamente loro, ed è quella di rimanere isolati. Paura più che giustificata, perché quando non si ha il coraggio di dire la verità e si gioca sulla frode e sull'inganno, prima o poi si finisce per trovarsi in tale situazione.

Con la voluta soppressione de «Il Lavoratore», finalmente i social-patriotti potranno dimostrare alle forze reazionarie locali che possono esser accolti senza diffidenza nella famiglia di coloro che chiedono il ritorno di Trieste all'Italia. Giustificata richiesta in quanto sono ormai mondi dai speculatori passati, con i quali hanno rotto l'ultimo legame.

Skorzi sito in rešeto

V svoji šovinistični zagrizenosti proti naši socialistični Jugoslaviji se komunisti niso mogli ustavi. Ti niti pred Zvezno društvo za telesno usposabljanje (ZDTV) — UCEFF).

ZDTV je nastala zato, da bi omogočila delavski mladini vsestransko športno udeleževanje. V tem je zanesel z naprednimi demokratičnimi organizacijami pa ji je jamčila da bi pri tem ZDTV bila športna organizacija neke določene politične stranke.

ZDTV je torej nepartijska športna organizacija, politično pa je vezana na napredno vsebino množičnih demokratičnih organizacij, ker di športa (ne gre, torej, za nekakšno larpuristično), ampak govorimo o ljudski šport, iz katerega naj bi izhajala in odločni borci za ljudstvo.

Če bi si lo za šport brez politične pravice delovnega trake široke ljudsko-napredne delovne vsebine, bi ZDTV ni nastala.

To vedo tudi komunisti, a danes jim to ne gre v račun, in zato tudi predrezo neke namigovne političnosti ZDTV, spravihi direktno organizacijo pod svojo cer tako, da bi jo na eni strani razveljavila za svojo

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVE PRIMORSKEGA DNEVNIKA V GORICI - SVETOGORSKA ULICA 42 - TEL. 749

222 milijonov dinarjev za dela v drugi polovici leta v Novi Gorici in po drugih krajih - Predor in cesta v Brdih. Do sedaj obnovljenih skoraj 10.000 poslopij.

Zene iz Bušine so se kar tlele od svojih tovarilšč. Od slovesu je predsednica zagrebške AFZ izrekla besede: »V Jugoslaviji smo zene srečne. Ničče nas več ne zapostavljajo. Tako delamo rade: bomo še več, da bomo pripomogli pri obnovi in dosegli blagostanje.«

Učeznik FLRJ in Titu so se letinitve iz Buj zapeljale Zagreb. Tu di na premožnih jih je spremljale pesen, tako jih je bila pot do doma, »ta kraljica«.

Protestna spomenica koroških Slovencev namestnikom ministrov za zunanje zadeve

DUNAJ, 19. (Tanjug) — Demokracija slovenskega ljudstva Slovenske Koroške je poslala namestnikom ministrov za zunanje zadeve v Londonu protestno spomenico proti nepravilnim sklepom sveta ministrov štirih veliščin v vprašanju Koroške. V njej Slovenska demokracija ljudska fronta za Koroško tolmači zahteve Slovencev na Koroškem, ki težijo k temu, da bi si zagotovili osnovne narodnostne pravice.

V spomenici je poudarjeno, da sporazum štirih ministrov za zunanje zadeve v Parizu krši demokracijo načela majhnih narodov in njihovo pravico, da svobodno odločajo o svoji usodi. «Danes napredno ljudstvo je obznanjevalom upoštevati — je rečeno v memo- randumu — da štiri leta po zmagi demokratičnih sil ZSSR, Združenih držav, Velike Britanije in Francije, smatrajo majhne narode kot sredstvo za izpolnjevanje medsebojnih računov. Sovjetska zveza je pristala na to kupčijo in s tem prekršila načelo pomoči osvobodnim demokratičnim gibanjem».

Da odstrani narodnostno zapostavljanje in pomenčevanje koroških Slovencev, zahteva Demokracija ljudska fronta v svoji spomenici, da se v mirovno pogodbo z Avstrijo vključijo posebne določbe. Nadaje, da se sprejme poseben zakon, ki bi se v njej zagotovila osnovne demokratične

pravice slovenske narodne skupnosti na Koroškem, Koroškim Slovencev je potrebno zagotoviti osebne pravice in osnovne suverene, zlasti svobodo govora, tiska, verskega, političnega, prepričanja ter pravico združevanja in sestajanja. To pa zaradi tega, da se ohrani njihov narodni značaj in gospodarski razvoj. V ta namen je treba ustanoviti na ozemlju Slovenske Koroške tako politično in upravno poslovanje, ki bo ustrezalo narodnosti ljudstva. Ta zahteva se nanaša na okraje Beljak, Celovec in Velikovec.

Da se onemogoči narodno podcenjevanje tistih, ki so se borili za uresničitev narodnostnih zahtev, zahtevajo v memorandumu, da koroški Slovencev ne smejo klicati na odstop iz države ali pa nad njimi izvajati represalije, ker so po 13. marcu 1938 pa do podpisu mirovne pogodbe izražali svoje simpatije za skupno zavezniško stvar med vojno, v kateri so oni sodelovali z oboroženo vojsko proti fašizmu, ali so se borili za priključitev Slovenske Koroške k Jugoslaviji. Zagotavlja se, da se narodnostne pravice slovenskemu ljudstvu na Koroškem in sprejeti zakone o razliknosti jezika, narodnosti in vere. Poleg tega je treba policisti na odgovor vse one, ki so med fašističnim režimom zatirali koroške Slovence. Prepovedati je treba delovanje tistim organizacijam, ki so raz-

narodovale slovenske otroke ter pomenčevale Slovence na splošno. Med temi so na prvem mestu organizacije: «Suedmark», «Deutscher Schulverein», «Bund der Heimatstreuer», «Suedkaertner» in «Krautner Heimatsbund».

V spomenici prav tako zahtevajo, da se pripravi nasilne osebam, ki niso imele pred 15. marcem 1938 na ozemlju okrajev Velikovec, Beljak in Celovec avstrijskega državljanstva. Da se odstrani umetno priseljevanje nemškega ljudstva v te tri okraje, je potrebno, da se pokrajinski in federalni oblastem prepove nadržno priseljevanje.

Koroškim Slovencev je treba z zakonom zagotoviti pravico, da lahko ustanavljajo svoje politične, kulturne, gospodarske in športne organizacije, toda jim je zagotoviti pravico, da lahko obnovijo vse organizacije, ki so obstajale pred ustanovitvijo prve republike pa do danes. Slovenskim organizacijam na Koroškem morajo prav tako zagotoviti iste pravice, ki jih uživajo avstrijske organizacije. V politično-upravnih okrajih Velikovec, Celovec in Beljak je treba zakoniti imenovanje uradnikov slovenske narodnosti v vseh javnih službah in to sorazmerno s številnim stanjem slovenskega ljudstva. To razmerje morajo upoštevati tudi v različnih službah upravnega aparata. Priznana mora biti upornost vseh simbolov narodno-germanizacijske an-

tifašistične borbe in tudi slovenske narodne zastave. V spomenici je poudarjeno, da mora biti v okrajih Velikovec, Beljak in Celovec izbrani med osebam, ki so rojene v teh treh okrajih in ki govorijo oboje jezika: slovensko in nemško. Slovenski jezik mora biti v zgoraj navedenih okrajih priznan kot uradni jezik in biti enakopraven nemškemu jeziku. Stranke bodo morale imeti pravico, da bodo ali pisмено v slovenskem jeziku obveščeno o vseh zadevah, ki so bili pomenjeni. V uradni praksi mora biti slovenski jezik tudi pravica, da se bodo pisala imena v slovenskem jeziku na vsem avstrijskem ozemlju, mora biti priznana vsem državljanom slovenske narodnosti. Zagotavlja se, da se v slovenski prepiše tista imena in priimki Slovencev, ki so bili pomenjeni. V veljavni morajo biti zakoni, da bo slovenska pri poučevanju imela enake pravice kot nemščina.

Z zakonom mora biti zagotovljena možnost ustanavljanja šol, dijaških domov in pravica uveljavljanja slovenskega jezika. V slovenskih šolah mora biti slovenski jezik tudi pri predmetih, ki se jih učijo v slovenskem jeziku. V teh treh okrajih morajo biti ustanovljene dvojezične osnovne šole, v katerih bo pouk v štirih razredih v slovenski in v slovenskih knjigah, vendar z obzoro, da se slovenski otroci naučijo tudi nemščine. V ostalih štirih razredih mora biti slovenska obvezni jezik za slovenske otroke, vendar bo za nemške otroke neobvezen za vseh osem učnih let. Poučevanje v slovenskem jeziku mora biti obvezno v vseh trgovskih in gospodarskih šolah na ozemlju treh okrajev. Slovence morajo imeti pravico, da si ustanovijo slovensko gimnazijo, šola za slovenske vzgojitelje, vajeniške in obrtne šole. Vse šole mora upravljati država, šolski sistem v zgoraj navedenih okrajih mora imeti neko določeno samostojnost v posebnih okrajnih šolskih svetih, katerim bodo predsedovali predsedniki slovenske in avstrijske narodnosti. Odstraniti je treba sleherni posest upravnih in starih učencev pri izbiri učnega jezika v šolah. Slovenski šolski svet, ki bo popolnoma samostojen, mora voditi poučevanje v osnovnih šolah zgoraj navedenih okrajev.

Radio Celovec bi moral trikrat dnevno oddajati v slovenscini. Da se zagotovi kulturni stik koroških Slovencev z avstrijskimi, morajo biti v slovenskih in avstrijskih filmskih in glasbenih delih priznani slovenski avtorji in skladatelji. Ukinjene morajo biti vse omejitve pri izmenjavi med kulturnimi društvi Slovenske Koroške in onimi v Jugoslaviji. Slovenskim dijakom je treba omogočiti študiranje v Jugoslaviji.

V spomenici poleg tega zahtevajo, da je vse nemško imetje v treh okrajih na razpolago uporabi tistega ozemlja, kakor tudi imetje germanizatorjev, ki bivajo v istih okrajih. Avstrijska vlada mora jamčiti, povzročilo vsega imetje slovenskih organizacij, ki je bilo zaplenjeno v času nacizma. Avstrijska vlada mora tudi povrniti škodo v slovenskih knjižnicah, prav tako gledališki inventar in glasbila, ki so jih odpravili. Invalidi in narodno-ogrobeni borci, vdove in družine padlih partizanov morajo biti izenačeni z ostalimi žrtvami fašizma. V zaključnem delu poslanice zahtevajo, da se koroškim Slovencev prizna pravica, da ustanovijo narodni odbor koroških Slovencev, ki bo imel nalogo nadzorovati izvedbo obvez, ki jih bo morala avstrijska vlada sprejeti za jamstvo osnovnih demokratičnih pravic koroških Slovencev na temelju mirovne pogodbe z Avstrijo. Na koncu zahtevajo, da morajo biti vse odredbe o jamstvu pravic in denarnem varnostnem svetu v primeru, če sprejete obveze in

jamstva organi avstrijske vlade ne bi spoštovali. Samo sprejem zahtev, uveljavljanje v omenjeni spomenici, bi tvoril za koroške Slovence jamstvo, da ne bi položaj, ki je nastal zaradi nepravilnega sporazuma štirih ministrov za zunanje zadeve, postojal še hujšega pomenčevanja in zapostavljanja Slovencev.

Najboljši slovenski borci zagotavljajo zvestobo Titu

BEOGRAD — Ob obeltnici ustanovitve dveh slavni enot osvobodilne vojske, prve slovenske proletarske brigade «Toneta Tomšiča» in XIV. divizije, ki sta se odlikovali v borbah proti nacistom na Stajerskem in na Koroškem, je bila poslana maršalu Titu brzojavka, v kateri se stari borci obeh enot spominjajo minulih težav in žrtv v vojni ter spet poudarjajo svojo pripravljenost za prispevanje k obnovitvi države.

LONDON — Prava pravcata bitka se je vršila preteklo noč med belci in črnci v neki ulici južnega Londona. Posredovalo je 100 policajev, dva črnca sta bila težko ranjena, trije policaji pa laže.

KAJ BO Z NAŠO MLADINO?

o podatkih je v Trstu na celotno število zaposlenih strokovno izobraženih delavcev le 3 odstotke javencev. To je posledica marshallizacije našega ozemlja. Vajenci, zahtevajte pri svoji sindikalni organizaciji, da postavi odločno pred delodajalce vprašanje sprejemanja javencev na delo! S tem bo odstranjena resna skrb in težko vprašanje: kaj bo z našo mladino?

Pred svetovnim mladinskim kongresom in festivalom dijakov in mladine

Velika manifestacija za mir

Od 29. maja do 8. junija t. l. je bilo v Budimpešti zasedanje izvršnega odbora Svetovne federacije demokratične mladine. Glavni vprašanje, o katerem je izvršni komitet razpravljal na tem zasedanju, je bilo vprašanje priprave za izvedbo drugega svetovnega mladinskega kongresa in svetovnega festivala mladine in dijakov.

Izvršni odbor SFDM je sklenil, da bo svetovni mladinski festival od 14. do 28. avgusta, svetovni mladinski kongres pa od 2. do 10. septembra t. l. v Budimpešti. V zvezi s temi sklenili so sprejeli odlok o pripravi na ti veliki akciji. V svoji odločbi o pripravi za mladinski festival je izvršni komitet zavezan ugotoviti, da je poziv, ki sta ga SFDM in Mednarodna dijaška zveza naslovili mladini vsega sveta, naletel na splošno odobravanje. Na ta poziv se

mladina širom po svetu množično pripravlja na to veliko manifestacijo.

«Demokratična mladina se pripravlja za festival — piše v odločbi — da uveljavi enotnost mladine in dijakov v borbi za mir in boljšo bodočnost, da mobilizira široke sloje mladine iz raznih organizacij pa tudi one, ki se niso organizirani, da prenesejo sklepe svetovnega kongresa, pripravljeno boriti se za mir, in da popularizirajo delo SFDM in MDZ».

Izvršni komite federacije poziva svoje članke, da organizirajo v svojih državah priprave za festival in da se čim bolj pripravijo za festival, ki bo velika manifestacija mladinske enotnosti v borbi za mir. Izvršni komite se obvezuje, da bo aktivno pomagal pri delu pripravljalnega odbora za festival.

V zvezi s festivalom je izvršni komite izdal sledeče službeno geslo: «Mladina združuje! Naprej za trajen mir, demokracijo, nacionalno neodvisnost in boljšo bodočnost! Sprejel je tudi sklep, da se pospeši mednarodna mobilizacija mladine za priprave festivala.

Delegacije za festival morajo biti sestavljene iz najboljših predstavnikov mladine, predstavljajo morajo najširše mladinske sloje. V pripravi se je treba nasloniti na pomoč demokratičnih množičnih organizacij, na sindikate, antifašistične žene itd. Ob pripravi za festival je treba popularizirati kongres miru in njegove sklepe, manifestirati svojo solidarnost z borbo mladine in dijakov onih držav, ki se se borijo proti imperializmu in fašizmu, kot je to v Grčiji in Španiji.

Porast organizacije „Svobodna nemška mladina“

Radio Moskva je sporočilo, da šteje po uradnih informacijah nemška mladinska organizacija «Svobodna nemška mladina», ki je bila organizirana v sovjetski coni Nemčije, 650.000 članov. 130.000 mladincev se je v to organizacijo vpisalo v zadnjih 2 mesecih. Otroška organizacija «Zvezda pionirjev», ki obstaja v Sovjetski coni Nemčije, šteje trenutno 550.000 članov.

Monarho-fašisti streljajo člane EPON-a

TASS je javil, da je bila v Perle izrečena obsodba proti 72 članom napredne mladinske organizacije EPON iz Pireje (predmetje Aten). Trideset so jih sodili v odsotnosti. Monarho-fašisti so te napredne mladince obtožili zaradi «izdajalske» revolucionarne propagande. Mladinci so odbili pritiski preimenovali v Argentinsko - češkoslovaško trgovinsko zbornico (Camera de Comercio Argentino Checoslovaca, Avenida de Mayo 1370, Buenos Aires), izvoljen je bil tudi nov upravni odbor, sestavljen mešan iz Čehoslovakov in Argentinec. Ako se bodo napovedi te vesti uresničile, pomeni to tudi povečanje češkoslovaške in argentinske tranzitnega prometa skozi tržaško luko.

Obramba je dokazala nesmiselnost obtožbe in ovrgla neresnizne dokaze o krivici vseh 72 mladincev. Kljub temu je sodišče obsodilo na smrt 16 mladincev. Ostale je sodišče kaznovalo tudi na več let zapora. Vsi obtoženci so stari od 21 do 27 let.

BEGANOVIC SULEJMAN, udarnik pri zemeljskih delih na avtorcesti. Tudi tržaški mladinci so se s svojo brigado vključili v to veliko in brehnalo ustvarjanje, da s tem dokažejo svojo ljubezen do Jugoslavije.

MLADINA V JUGOSLAVIJI

PRI VASI LUZANI (NOVA KAPELA) DELA 190. BRIGADIRJEV IL KRUPSKO. CAZINSKE BRIGADE NA 2 KM DOLGEM ODSEKU MILORACIJSKEGA KANALA, KI BU UVRANVALA ODTEK VODE IZ POZEMSKIH PLANIN. TA VODA BI LAHKO OGROŽALA AVTOCESTO BRATSTVA IN ENOTNOSTI. KANAL BO PREPREČIL POPLAVE V KRAJIH JUŽNO OD ZELEZNISKE PROGE PA DO SAVE.

Slovenski otroci na šolskih odrih

Otroci naših slovenskih šol so se letos izkazali nad vse pohvalno. Nočem poseči v njihove učne uspehe, kajti otrok, ki je s tako vneto, s tako voljo in natančnostjo izvršil svoje ročne izdelke in se potrudil, da bo čim lepše nastopil pri šolski prireditvi, tak otrok si je gotovo tudi med šolskim letom z veseljem nabiral znanja, ki je za vsakega človeka neprecenljiv zaklad. Tudi pregovor pravi: «Toliko večja, kolikor znaš».

Po nekaterih šolah so bile že lansko leto lepe razstave, a letos je bil višek, letos se je razvilo pravico tekmovanje, ono zdravje tekmovanje, ki ne more zaili v nevoščljivost, marveč daje novih pobud, dviga in vzvaja v mladini veselje do dela, učni ceniti in vidi otroka k samostojnosti. Nič čudnega, če so se naše stare mame križale, ko so vstopile v razstavne sobe in je njih oči z začudenjem obstalo nad izdelki svojih vnukov in vnukinji. Se danes mi zvenijo v ušesih besede stare žene: «Jejdeti, jejdeti, kako je to lepota».

«Naši otroci znajo že danes več kot mi», so modrovali sredi šolske sobe se mladci očete, ki so šli skozi komedijantarsko fašistično šolo, ki jim je nudila športa in zabave obilo, a znanja, resnosti, delavnosti malo ali nič z namenom, da nevednega in brez lastne volje preje k sebi upogne. Prej poudarjan, nediscipliniran učencev se je unesel, ukrotil, sprejel je delo in dolžnosti postal je resen, reden in točen. V razredih je izginila tuj govornica in se jo učenci poslušajo le ob določenih urah. Tudi pod streho slovenske domačije se je povrnila govornica dedov in pradedov. Obnavljata jo mlada mati in mladi oče. Rodni jezik upoštevajo in spoštujejo tam, kjer je bil izrinjen.

Tako je presenetila nastopajoča mladina osnovne šole Sv. Jakoba, ki je nadvse pričakovano zadovoljila poslušalce. Vsa otroke je rešil svojo nalogo hvale vredno, posebej pa je treba omeniti junaskega «Dimnikarja», ki je v solopetju nastopil tako samostojno. Nekateri Sentjakobčani se niso udeležili prireditve, češ da se je ta vršila v prostoru, ki ne odgovarja duhu naprednega delavskega ljudstva Sv. Jakoba. Mnenje marsikoga je bilo, da bo

treba prej ali slej poiskati tak prostor, ki bo ustrežal vsem, ker vsakdo, četudi ni oče ali mati, uživa ob nedolžni otroški igri mnogo več kakor pri hrupnih in burnih prireditvah odraslih.

Prosek si je postavil izbran program. Vsaka točka je bila izvedena z živahnostjo, vsaka beseda pravilno izgovorjena. Dvorana na Kontovelu, kjer se je vršila prireditev, je bila polna občinstva, ki je nastopajočo mladino nagradilo s ploskanjem in priznanjem. Znašel se je človek, ki je užljal zapustil dvorano, ker je opazil, da sta bili za časa otroških nastopov odstranjeni sliki dveh moč, ki sta najlepši vzor dela in učenja, največja vzor telja učeče se mladine, kateri nalagata za nalogo učenje, učenje in zopet učenje. Tako je bil dvorščak glasno razlagal užaljeni moč.

12. julija so priredili šolski otroci v Borstu Goljevo igrico «Jurček». Nastopali so dobro pripravljeni in vzbujali pozornost in priznanje poslušalcev. Tudi v pevskih točkah so se izkazali zelo dobro.

Višek vseh prireditev pa je bila osrednja akcija v Dolini, ki je združila k sodelovanju vse šole z Brega. Vršila se je zvečer, da bi se je udeležili vsi starši in prijatelji šole, ki delajo v mestu ali do noči na polju. Zbralo se je mnogo občinstva, po večini same mame in stare mame. Očete so bili zelo redki, kar je izkazovalo pozornost. Zar prižgani cigareti pa je izdajal moške, ki so zunaj izven šolskega prostora občudovali nastopajočo šolarje, steber naših bodočih dni. Lep oder z mnogimi prižganimi žarnicami pod zvezdnatim nebom temne noči, je dal prireditvi belo pravljeno bajnost. Vrstila se je točka za točko, druga lepša od druge. Vse so pričale o velikih poštovitvah učitelstva in prirodnosti otrok. Petje, balade, rajanje, prizori, resni, poučni in tudi zabavni, kakor ona o debelem Zanu in suhem Franu, vse je bilo nagajeno z burnim ploskanjem.

Iz tajnostne, nočne temine se mi je zdelo, da se na bregovih okrog Doline oglašajo očitačji glasovi onih, ki so kravali, ki so umirali za svobodo slovenske šole, za svobodo toliko let zatira-

nega slovenskega jezika. Te naše žrtve so bile v vseh programih pozabljene, ker je tako pač emoralo biti.

17. t. m. so šolarji iz Boljuna nastopili v domači vasi s tremi kratkimi igrkami in pevskimi točkami. Igrice so bile podane prepričljivo in živahno z jasnim in pravilnim izgovorom. Pri prvi predstavi, v soboto, je bilo zbrano mnogo občinstva. Prireditelj je bila prekinjena zaradi slabega vremena. Pri ponovitvi v nedeljo je bil obisk manj številčen, ker so starši poohiteli z otroci v Dolino na «šagros», kar je star običaj.

Po vseh preizkušnjah, skrbnemu in celotnemu delu šolske mladine in učitelstva zasluži pohvala, katerega si bodo privoščili eni doma, drugi pri morju ali na gorah, da si naberejo večjih moči za prihodnje šolsko leto.

ANGELO VIVANTE

JADRANSKI IRENTIZEM

53

Ob ustanovitvi „Slavijanskega društva“ govorijo predstavniki Srbov, Hrvatov in Poljakov

V tem primeru gre za točesto slovensko državo, to je za neko neodvisno jugoslovansko politično tvorbo, ki se mora prej ali slej nujno osnovati in ki bo težila proti Trstu, svojemu naravnemu izhodišču. To je ista misel, ki dandanašnji zbija italijanski hegemoniji v Juljski krajini toliko ne povsem neutemeljenega strahu. Takrat, to je v letu 1846 pa je neki slaven italijanski pisatelj lahko napisal to misel kot voščilo v časopis, ki je hotel obnoviti italijanstvo Trsta. In to voščilo se je razbilo ob volji nekega avstrijskega guvernerja! Pač čudna nasprotja vsekakor. Stvar pa je v tem, da se je tudi Stadion kljub svoji italijanski usmerjenosti čutil predvsem polkecanca, da čuva tradicije nemške hegemonije na Jadranskem morju. Izraz «bodoča slovenska država» pa je moral neprijetno zvneti Metternichu, čeprav je šla skozi njegova ušesa že marsikatera neubranost. Tudi odnosi, ki so ga Italijani zavzeli do prerodnega gibanja Južnih Slovanov v letu 1848, v katero so bili zajeti tudi Slovani Juljske krajine, ni videti nikakor sovražen. Najnevarnejša glasila tržaškega italijanskega liberalizma z zadovoljstvom ponatiskujejo pogoste pozive k enotnosti južnoslovenskih narodov. Ta naklonjenost ne preneha popolnoma niti ob Jelačičevem protirevolucionarnem nastopu v dunajski vstaji. List «La Gazzetta di Trieste» z dne 13. de-

cembra 1848 trdi, da je Jelačič prav sin svojega ljudstva in da je hotel z zadušitvijo dunajske vstaje predvsem uničiti nadvlado Nemcev in avstrijskem cesarstvu. To naj bi bilo poslanstvo Slovanov, katerim pripada prvenstvo v Avstriji. Casopis zaključuje s pozivom: «Dajte, Slovani, dokončate svoje vrlo delo! Nikar se ne ustavljajte na sredi poti! Popolnoma nasprotno pa je stališče, ki ga v tem pogledu zagovarja, si je «Il Giornale di Trieste», obetal ob Jelačičevega poraza in od zmage nemške demokracije na Dunaju neodvisnost Italije. In poudariti je treba, da je prav v tistih dneh slovanstvo napravilo v Trstu svoj prvi pomemben nastop. Prav v sredini mesta, v domu trgovcev Tergeste se osnuje in dobi svoj sedež «Slavijansko društvo». Dvorana, kjer se vrši ustanovno zborovanje, je okrašeno s tremi slovenskimi barvami in s sliko Jelačiča na konju. Zborovanju predvaja slovenski pesnik Vesel — Kosecki, ki ima odprtiven govor v slovensčini. Za njim govorijo v znamenju slovenske vzajemnosti se Srbi, Hrvati in Poljaki.

Ob ustanovitvi «Slavijansko društvo» objavi tudi narodni in obnem avstrijsko-domoljubni manifest, ki poveljuje tistih 60 tisoč Slovanov, ki so na italijanskih bojnih razbihi «podlo zaroto nekega nelojalnega kralja» in ki so potem premagali okrutne dunajske proletarce, Uradni časopis (mahajamo se v mesecu decembru, ko je Madžarska v planenih in ko avstrijski centralizem se potrebuje Slovanov) objavi navedeno poročilo o ustanovitvi seji Slavijanskega društva in po svoje očrta topografijo Slovanov v Juljski krajini, tako da potrdi njihovo pravico do narodnega in političnega obstoja povod. Pravi namreč: «Mesta so po jeziku, spomenikih in zgodovinskih tradicijah italijanska, toda v mestih samih se nahaja del domačega prebivalstva druge narodnosti, h kateri spada vse podeželsko prebivalstvo tržaškega in istrskega ozemlja ter skoraj celotnega goriskega.

(Nadaljevanje sledi)